

احمد وحشیته

استادیار دانشگاه دوستی ملل روسیه

در حوالی میدان سرخ

چرا تحریم‌ها روسیه را متوقف نکرد؟

بخواهد تحریم‌های گسترده‌ای علیه روسیه وضع و اعمال کند، به‌سرعت تأثیر آن همچون بومرنگی به اقتصاد خودش بازمی‌گردد و اصلا انتظار این سطح از تحریم‌ها را نداشت.

بحران اوکراین را می‌توان از زاویه‌های مختلفی تحلیل کرد؛ اما اگر بخواهیم مشخصا به معماری امنیتی غرب پس از جنگ جهانی دوم معطوف شویم، این بحران بازتابی از تضادهای سیستمی است که طی سال‌های متمادی میان روسیه و غرب انباشت شده بود. قطعا این مرزبندی که منجر به آشکارشدن عینی یک دوقطبی نامتقارن با ظرفیت‌های نابرابر شده است، در ۲۴ فوریه ۲۰۲۲ شکل نگرفته؛ اما حتما در این تاریخ تثبیت شده است. طبیعتا هرچه این وضعیت به پیش می‌رود، بر پیچدگی آن افزوده می‌شود؛ چراکه ایدئولوژی نیز در این دوقطبی هویدا شده و به بیانی دیگر درست و باطل یا به‌طور عیان‌تر خیر و شر در ادبیات هریک از طرفین ظهور کرده است.

اجازه دهید به سؤال ابتدایی برگردیم؛ اگر این فرضیه را بپذیریم که کرملین انتظار این سطح از شدت و وسعت تحریم‌های غرب را نداشت، پس چرا این تحریم‌ها که به‌سرعت

یکی از مهم‌ترین پیامدهای غیرمنتظره برای کرملین پس از ورود نظامی به اوکراین، ابعاد واکنش مالی و اقتصادی غرب و به‌ویژه اتحادیه اروپا بود. گزاف نیست اگر بگوییم مسکو انتظار این سطح از تحریم‌های اقتصادی، آن هم در اندک زمانی پس تأثیر کرونا بر بازارهای جهانی را نداشت؛ با وجود این ۴۷ روز از ورود نظامی روسیه به اوکراین می‌گذرد تا این سؤال پررنگ شود که کارویژه این تحریم‌ها چه بود؟

در شدت و گستردگی تحریم‌ها علیه روسیه هیچ تردیدی وجود ندارد. روسیه، این کشور فعال در اقتصاد بین‌الملل، با یک سلب مالکیت بی‌سابقه یا بهتر است بگوییم با حجم گسترده‌ای از انجماد دارایی‌ها مواجه شده که از مصادره اموال دولتی روسیه تا دارایی‌های افراد و سازمان‌ها، حساب‌های بانکی و حتی کشتی‌های تفریحی و باشگاه ورزشی را در بر می‌گیرد. بااین‌حال، مهم‌تر از تحریم‌هایی که سلب مالکیت روسیه را نشانه گرفته‌اند، تحریم‌های حوزه بانکی، مالی و البته حوزه انرژی است.

به نظر می‌رسد کرملین در برآوردهای خود پیش از آغاز آنچه عملیات نظامی می‌خواند، گمان می‌کرد اگر اتحادیه اروپا که شریک اقتصادی مسکو به شمار می‌آید،

با برکناری «عمران خان»، سنت ۷۵ساله در پاکستان پابرجا ماند

بازگشت قدرت به خاندان «شریف»

دارد تا احزابی لیبرال و اسلام‌گرا. عمران خان که در دوران نخست‌وزیری خود فاصله اسلام‌آباد با سیاست‌های واشنگتن را بیشتر کرده بود، در روزهای گذشته مدعی شده بود که این توطئه آمریکاست که او را سرنگون می‌کند. اما شطرنج سیاسی پاکستان نشان می‌دهد که او اکثریت پارلمانی خود را از دست داده است. تورم شدید باعث نارضایتی مردم شده و ارتش پاکستان که قبلا از حامیان اصلی خان بود نیز ظاهرا دل خوشی از او نداشت.

عمران خان در سال ۱۹۹۶ حزب اصلاح‌طلب «جنیش انصاف» را بنیان نهاد و در میان بسیاری از پاکستانی‌های طبقه متوسط در خارج از این کشور محبوب شد. او در سال ۲۰۱۸ بالاخره توانست به نخست‌وزیری برسد. او در سال ۲۰۱۹، با نقض وعده‌های پیشین خود تقاضای بسته نجات شش میلیارد دلاری از صندوق جهانی پول کرد. در سال‌های گذشته، او دست به سرکوب مخالفان زده بود و انتقاد گسترده گروه‌های حقوق بشری را برانگیخته بود. عمران خان با وعده ساختن نوع جدیدی از دولت رفاه اسلامی و مقابله با فساد اقتصادی گسترده در پاکستان به قدرت رسیده بود. واقعیت اقتصادی امروز اما بدهی عظیم دولت و سه سال متوالی تورم دورقمی است. تلاش

برای ثبت‌نام دعوت کرد اما مدت‌هاست نام شهباز شریف، رهبر حزب «اتحادیه مسلمانان پاکستان - نواز» چهره اصلی گروه مخالف که نام برادرش نوازشریف نخست‌وزیر سابق پاکستان را بر خود دارد به عنوان گزینه احتمالی برای جایگزینی نخست‌وزیر مطرح است. نخست‌وزیر موقت پاکستان قرار است امروز معرفی شود و این احتمال مطرح است که شریف تا برگزاری انتخابات در اکتبر ۲۰۲۳ در این سمت باقی بماند. عمران خان پیش از این، نمایندگان مخالف دولت خود را به همدستی با آمریکا متهم کرده بود. در مقابل، مخالفان نیز عمران خان را به ناتوانی در بهبود شرایط اقتصادی و عمل نکردن به وعده‌های انتخاباتی متهم کرده بودند. با این حال گفته می‌شود که عامل اصلی برکناری او ناخرسندی ارتش از عملکرد دولت و شخص نخست‌وزیر بوده است. شهباز شریف گفته است که ائتلاف جدید پاکستان را از نو احیا می‌کند. او تأکید کرده که دولت جدید از کسی انتقام نمی‌گیرد و کسی را به زندان نمی‌فرستد و به روندی قانونی اتکا خواهد کرد.

اپوزیسیونی که موفق شد ۱۷۴ رأی را برای برکناری عمران خان جمع کند متشکل از احزاب مختلفی است؛ از حزب شریف تا «حزب مردم پاکستان»، حزب خانواده سیاسی بوتو که گرایش سوسیالیستی

عمران خان هم سه سال و هفت ماه جایگاه نخست‌وزیری پاکستان را در اختیار داشت تا مانند تمام اسلاف خود پس از استقلال پاکستان در سال ۱۹۴۷، نتواند یک دوره کامل نخست‌وزیری را سپری کند. همان‌طورکه انتظار می‌رفت دیوان عالی پاکستان حکم عمران خان برای انحلال پارلمان و برگزاری انتخابات زودهنگام را مغایر قانون اساسی تشخیص داد و آن را لغو کرد. پس از آن هم نمایندگان پارلمان در حالی با ۱۷۴ رای، نخست‌وزیری پاکستان را برکنار کردند که ۱۷۲رای از ۳۴۲ کرسی پارلمان برای عزل عمران خان کفایت می‌کرد. با این حال این نخستین بار است که در پاکستان نخست‌وزیری با لایحه عدم اعتماد مجلس برکنار می‌شود. پس از برکناری عمران خان، مسیر تحولات سیاسی در پاکستان همچنان با سرعت بالایی ادامه دارد. «خالد جاوید خان» دادستان کل پاکستان، «اسد قیصر» رئیس پارلمان و «قاسم سوری» معاون عمران خان نیز در ساعات بعد از عزل عمران خان از مقام خود کناره‌گیری کردند. رئیس پارلمان پاکستان در شرح دلیل استعفاى خود با تکرار ادعاهای عمران خان گفته بود که نمی‌تواند در «توطئه خارجی با هدف برکناری نخست‌وزیر» شرکت کند.

پارلمان پاکستان پس از برکناری خان، از داوطلبان نخست‌وزیری

ابتدایی، بسته‌های تحریمی همه‌جانبه و کاملی را علیه روسیه وضع کرد و از هر ظرفیت ممکن بهره برد تا همه بمب‌های تحریمی را یکجا بر سر روسیه بریزد؛ اما به این نکته توجه نشد که استفاده از تمام امکانات تنبهی یکباره می‌تواند ترس را نیز از روسیه بگیرد؛ چراکه دیگر وضعیت بدتری را پیش‌روی خود نمی‌بیند.

در واقع اگر بحران اوکراین را همان‌طورکه در شماره‌های پیش‌تر «در حوالی میدان سرخ» مطرح شد، مبتنی بر انزوای روسیه و شکاف جدی میان مسکو و اتحادیه اروپا تفسیر کنیم که سناریوی مطلوب بایدن بود، این امر به خوبی محقق شده است؛ اما کارآمدی تحریم‌ها برای بازدارندگی رفتار روسیه به دلایلی که اشاره شد، همچنان نتوانسته است آتش بحران را خاموش کند.

آنچه مشخص است، این است که در ۲۴ فوریه ۲۰۲۲ صفحه تاریخ ورق خورد و نظم جهانی وارد مرحله‌ای دیگر شد که البته سیگنال‌های روشنی از آن مخابره نمی‌شود. درست است که خیلی چیزها به نتیجه بحران اوکراین وابسته است، ولی به‌طور کلی شکاف میان روسیه و اتحادیه اروپا بسیار عمیق‌تر از آن چیزی است که بتوان تصور کرد.

قدرت بعید به نظر می‌رسد که عمر سیاسی این قهرمان سابق کریکت پایان‌یافته تلقی شود. «عایشه صدیق» تحلیلگر سیاسی در دانشگاه لندن، به «نیویورک تایمز» می‌گوید: «فکر نمی‌کنم عمران خان از سیاست پاکستان کنار رفته باشد. او همین حالا هم موضع بهتری دارد. توجه‌ها را کاملا از تورم و اقتصاد پرت کرده و به موضوع توطئه خارجی جلب کرده و این به نفع اوست. عمران خان این فرصت را دارد تا در انتخابات بعدی موقعیت خود نزد افکار عمومی پاکستان را بسنجد».

او برای نزدیک‌ترکردن کشورش به چین و روسیه و دورترکردن آن از آمریکا نیز مخالفان بسیاری داشت. پاکستان با بیش از ۲۲۰ میلیون نفر جمعیت پس از اندونزی دومین کشور پرجمعیت مسلمان جهان و همچنین از معدود کشورهای دارای سلاح هسته‌ای است. در تمام ۷۵ سالی که از استقلال پاکستان می‌گذرد بی‌ثباتی سیاسی در این کشور مشهود است و ارتش قدرتمندترین نهاد در پاکستان محسوب می‌شود و کودتاهای متعددی انجام داده است. با وجود برکناری عمران خان از

The Longines Legend Diver Watch

Elegance is an attitude

لونژین

LONGINES

SARMAN CO.

1832 Dr. Shariati Ave. Next to Pol-E-Roomi Tehran IRAN

Tel.: +98 21 226.137.52